

2. Election Law of Bosnia and Herzegovina «Official Gazette» of Bosnia and Herzegovina, 23/01. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/6274>

3. Соколова Е.Н. Регулирование региональных конфликтов: уроки Боснии. – Космополис. – No 2(18) 2007. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.intelros.ru/pdf/cosmopolis_2_18_2007/18-5.pdf

4. Dragan ĐUKANOVIĆ IZBORNI SISTEMI U ZEMLJAMA NASTALIM NA PODRUČJU NEKADAŠNJE JUGOSLAVIJE [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.doiserbia.nb.rs/ft.aspx%3Fid%3D0025-8555_0604513D&prev=search

5. Иванченко А.В., Кынев А.В., Любарев А.Е. Пропорциональная избирательная система в России [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vibory.ru/Publikat/PES/ch-4-3.htm>

Ключник Р.М.

*кандидат політичних наук,
викладач кафедри політології, соціології та гуманітарних наук
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*

АНАЛІТИЧНІ ЦЕНТРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИРІШЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ КРИЗ

Сьогодні перед українською політичною та економічною елітою постає завдання створити умови для соціальної і політичної солідарності, співробітництва, пошуку оптимального балансу державних, суспільних та приватних інтересів [1, с. 5]. А для реалізації нових парадигм державного управління українське суспільство потребує цілеспрямованого формування громадської думки щодо легітимації виконавчої влади як головної передумови ефективного запровадження реформ.

Важливим інструментом вирішення та попередження кризових явищ у виконавчій владі є так звані «фабрики думки». Серед них є як такі, що створюються політичними партіями чи бізнес-структурами, так і незалежні центри. Однією з перших таких корпорацій у 1948 р. стала RAND Corporation, метою якої проголошено сприяння науковій та освітній діяльності з метою захисту національної безпеки США. Аналітичні центри успішно користуються зацікавленістю уряду США у розвитку і розширенні науково-дослідного потенціалу, проте привертають поряд з державними і значні ресурси громадських та бізнес-структур. «Фабрики думки» в США являють собою самостійні організації, наближені до влади, але не включені до неї безпосередньо (на відміну від того, що часто має місце у пострадянських країнах). Така система сприяє виробленню адекватних управлінських рекомендацій, що відповідають критеріям достовірності і функціональності [2].

Американська система аналітичних центрів є взірцем для країн як Західної Європи, так і Латинської Америки; втім, у цих країнах місцева специфіка зумовлює певні відмінності. Особливістю чилійських фабрик думки є те, що вони виникли в умовах військової диктатури А. Піночета наприкінці 1970-х рр. за підтримки США. Серед них можна назвати CIEPLAN, SUR, CED, CLEPI та інші. Їх першочерговими функціями було проголошено: 1) забезпечення засобами до існування лідерів опозиції; 2) інтерпретацію економічних реформ воєнного режиму та причин кризи демократії та падіння Народного фронту; 3) створення умов для діалогу між різними політичними силами; 4) розробка планів для майбутнього демократичного урядування [256, р. 33]. У Японії провідна «фабрика думки», навпаки, входить до складу системи виконавчої влади: з 2001 р. функціонує Рада з науково-технічної політики, яку очолює прем'єр-міністр країни. [3, с. 8]. Основними документами, які виробляє Рада, є рекомендації по запитах прем'єра, ініціативні рекомендації та доповіді комітетів та комісій. З метою запобігання кризам у системі виконавчої влади Рада бере участь у виробленні п'ятирічних планів науково-технічного розвитку, що затверджуються урядом.

Сучасні фабрики думки просувають свої напрацювання в конкретні законодавчі чи виконавчі рішення, є генераторами ідей, альтернативних прогнозів, висновків, модераторами публічної комунікації, лобістами суспільних інтересів. Ідейна продукція «фабрик думок» – прикладна політична експертиза, аналітичні статті, фундаментальні політичні праці. Але її, як правило, відрізняє стратегічне ціле покладання, засноване на певних уявленнях про бажані соціально-економічні та політичні результати. Як слушно зазначають В. Горбатенко та І. Петренко, саме цим фабрики думок відрізняються від академічних наукових установ. Методика роботи «фабрик думок» полягає в застосування технологій аналізу (артикуляція проблеми), політичної комунікації (формулювання політики) та реалізації політики (впровадження певних управлінських чи законодавчих рішень) [4, с. 5–13].

Розвинена мережа аналітичних центрів, пріоритетне фінансування та доступ до новітніх технологій нині є важливими складовими моделі стійкого розвитку передових країн. Втілення в життя такої моделі сприяє конкурентоспроможності та світовому науково-технічному лідерству. Постіндустріальні країни спроможні забезпечити безперервну та інтенсивну конвертацію результатів наукових досліджень у політичні рішення.

«Фабрики думок» відіграють свого роду роль спостерігача за державним апаратом: аналізують діяльність уряду та порушують питання про характер виконання державних програм та управління ними. Але з іншого боку, державні діячі складають основну цільову аудиторію «фабрик думок». Тому «фабрики думок» підтримують з ними тісні та активні робочі стосунки, критично оцінюючи роботу інститутів влади. При цьому ця критика стосується виключно питань політики, а не особи політичного чи державного діяча. В останні десятиліття діяльність think tanks зазнає серйозних змін. Найважливішими з них є перетворення більшості з них на пропагандистсько-консультативні центри з вузькоспеціалізованою оперативною інформаційною базою даних, що конкурують за цільові групи

збуту своєї продукції. Внаслідок цього посилюється політизація аналітичної інформації, яку надають ці заклади.

У пострадянських країнах фінансові можливості виконавчої влади є значно меншими, а бізнес-структури традиційно не бажають приділяти значну увагу науковим дослідженням. Віддача від інвестицій у наукові дослідження стає відчутною лише після тривалого періоду, який не співпадає з періодом перебування у влади одного і того самого уряду (електорального циклу). Недостатнє фінансування наукових шкіл в умовах становлення демократії зумовлює нестачу кваліфікованих кадрів в органах виконавчої влади і, як наслідок, численні недоліки та помилки у їх роботі. Втім, на нашу думку, у найближчому майбутньому зв'язок виконавчої влади та аналітичних центрів буде лише зміцнюватися.

Література

1. Іжа М. Трансформація публічного управління в умовах соціально-політичної модернізації України [Текст] / М. Іжа, А. Крупник // Актуальні проблеми державного управління. – 2012. – Вип. 4 (52). – С. 3-7.
2. Медушевский Н.А. Аналитические центры в политическом процессе: американская модель «фабрик мысли» и ее функционирование за пределами США [Текст] / Н.А. Медушевский // Полития. – 2010. – № 1 (56). – С. 118-132.
3. Денисов Ю.Д. Японские прогнозы мирового инновационного развития [Текст] / Ю.Д. Денисов. – М.: ИДВ РАН. – 2013. – 96 с.
4. Горбатенко В.П. Фабрики думок і розвиток соціальної інженерії [Текст] / В.П. Горбатенко, І.І. Петренко // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 4(13). – С. 5-13.

Лисенко Л. Г.

*кандидат історичних наук,
доцент кафедри суспільних дисциплін*

Карасевич А. О.

*кандидат філософських наук, професор,
завідувач кафедри суспільних дисциплін*

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК НАСЛІДОК ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Наша держава розпочала проведення реформ, спрямованих на вирішення нагальних проблем, які уповільнюють наближення України до Європейського союзу, його стандартів і цінностей. Серед запланованих реформ найбільше уваги приділяється формуванню децентралізованої системи влади, яка передбачає, зокрема, й реформування системи місцевого самоврядування.